

21. 3. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Energetický audit 2019 - uplatní se brzy nová pravidla?

Energetický audit upravovala již směrnice 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách (dále jen „Směrnice o energetických službách“), podle níž měly členské státy zajistit zejména dostupnost účinných, kvalitních a nezávisle prováděných energetických auditů konečným zákazníkům, včetně malých a středních podniků.[1] Uvedená Směrnice o energetických službách byla zrušena Směrnicí 2012/27/EU o energetické účinnosti (dále jen „Směrnice o energetické účinnosti“), která přinesla v této oblasti určité novinky, včetně povinnosti velkých podnikatelů[2] periodicky nechat vypracovat energetický audit.[3] Zejména touto povinností se budou dále zabývat.

Nejprve je však vhodné vysvětlit, co je energetickým auditem míněno. Energetický audit definuje Směrnice o energetické účinnosti jako *systematický postup za účelem získání dostatečných znalostí o stávajícím profilu energetické spotřeby určité budovy či skupiny budov, průmyslového nebo obchodního provozu nebo zařízení a soukromé nebo veřejné služby, který identifikuje a kvantifikuje možnosti nákladově efektivních úspor energie a podává zprávy o zjištěních*. [4] Právě poslední část definice je klíčová, jelikož vystihuje podstatu energetických auditů, kterou má být zhodnocení stávajícího stavu energetické spotřeby zkoumaných budov a poskytnutí doporučení ohledně možnosti implementace opatření, která by mohla vést k úsporám. Úspora energií ideálně povede rovněž k mírnějším negativním dopadům na životní prostředí.

Energetické audity jsou v českém právním řádu upraveny především v zákoně č. [406/2000](#) Sb., o hospodaření energií (dále jen „**zákon o hospodaření energií**“). Vláda v únoru 2019 schválila znění návrhu zákona, kterým se právě zákon o hospodaření energií mění, a to i pokud jde o oblast energetického auditu (dále jen „**novela**“). V nejbližší době bude novelu projednávat Poslanecká sněmovna.

Energetický audit a velký podnikatel

Energetický audit v současnosti může být pro některé společnosti opět aktuálním tématem. Je tomu tak zejména z důvodu, že velcí podnikatelé mají povinnost nechat provést energetický audit pravidelně každé 4 roky. Poprvé jim vznikla tato povinnost na konci roku 2015, další vlna auditů případně tedy na letošní rok.

Nicméně, od povinnosti nechat vypracovat energetický audit jsou osvobozeni podnikatelé, kteří mají zaveden a akreditovanou osobou certifikován (i) systém hospodaření s energií podle české harmonizované normy upravující systém managementu hospodaření s energií (ČSN EN ISO 50001 - Systém managementu hospodaření s energií) nebo (ii) systém environmentálního řízení podle české

harmonizované normy upravující systémy environmentálního managementu (ČSN EN ISO 14001 - Systémy environmentálního managementu), přičemž takový systém musí zahrnovat energetický audit.[5]

Pro vyhodnocení, zda společnost musí nechat vypracovat v čtyřletých intervalech ve vztahu ke svému energetickému hospodářství energetický audit, je podstatné, zda ji je možno kvalifikovat jako velkého podnikatele.[6] Vycházet lze z doporučení Komise 2003/361/ES o definici mikropodniků, malých a středních podniků (dále jen „**doporučení Komise**“), na které zákon o hospodaření energií přímo odkazuje.[7] Obecně možno shrnout, že o velkého podnikatele jde vždy, pokud má více než 250 zaměstnanců. V případě, že má podnikatel zaměstnanců méně, bude se jednat o velkého podnikatele, pokud jeho bilanční suma roční rozvahy přesahuje částku 43 milionů eur a současně jeho roční obrát přesahuje 50 milionů eur.[8] Není přitom rozhodné, jakým aktivitám se společnost věnuje či v jakém odvětví podniká.[9]

Ve vztahu k právě uvedeným kritériím je ještě potřeba zmínit rozlišování mezi nezávislými (autonomous) na straně jedné a partnerskými (partner), případně propojenými (linked) podnikateli na straně druhé. Taková kvalifikace podnikatelů může být pro posouzení velikosti podnikatele a vzniku povinnosti vypracovat energetický audit v některých případech klíčová. Partnerskými podnikateli jsou takoví, ve kterých jiný podnikatel vlastní více než 25%, avšak méně než 50% hlasovacích práv nebo kapitálu (nebo naopak ti, kteří vlastní uvedený podíl v jiném podnikateli). Propojenými podnikateli se zjednodušeně řečeno rozumí ti, u nichž existuje alespoň jeden z následujících vztahů: (i) určitý podnikatel drží většinu hlasovacích práv v jiném podnikateli; (ii) určitý podnikatel má právo jmenovat či odvolávat většinu členů správního, řídicího či dozorčího orgánu jiného podnikatele; (iii) určitý podnikatel má právo vykonávat dominantní vliv nad jiným podnikatelem na základě smlouvy či zakladatelských dokumentů nebo stanov; (iv) určitý podnikatel, který je akcionářem či členem jiného podnikatele, má sám kontrolu nad většinou hlasovacích práv takového ovládaného podnikatele, a to na základě smlouvy s jinými akcionáři či členy.[10]

V případě důsledné aplikace uvedených pravidel to znamená, že například malá pobočka se sídlem v jednom členském státě bude povinna podrobit se energetickému auditu, jelikož se v důsledku vlivu nadřízené společnosti nekvalifikuje jako malý či střední podnikatel.[11] Neuplatní se ani žádný limit spotřeby energie, pod kterým by si velký podnikatel nemusel audit obstarat.[12] Jak shrnuje důvodová zpráva k novele, tento přístup nemusí být vždy praktický: „*V neposlední řadě si předkládaný návrh zákona bere za cíl upřesnění ustanovení, která se v aplikační praxi ukázala jako neúměrně administrativně a finančně zatěžující, nepřesná nebo nedostatečně řešená. V první řadě se jedná o zpřesnění ustanovení týkajících se povinnosti zpracovat energetický audit a vyjasnit postup, jakým způsobem tuto povinnost naplnit. Zákon č. [103/2015 Sb.](#), stanovil povinnost tzv. „velkým podnikatelům“ s tím, že stanovení, koho se tato povinnost týká, se určuje v souladu s doporučením Komise. Podle tohoto doporučení je nutné pro stanovení velikosti podnikatele počítat s nadnárodní provázaností majetkových vztahů společnosti.“*[13] Důvodová zpráva dále připouští, že proto dochází k situacím, kdy je energetický audit zpracován i v případech, kde jeho zpracování není nákladově efektivní: „*Dochází tudíž k nadhodnocování velikosti podnikatelů, v důsledku kterého jsou energetické audity zpracovány v případech, kdy zpracování energetického auditu neplní svůj účel.*“[14] Zajímavé je srovnání s textem Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ohledně provádění Směrnice o energetické účinnosti, které naopak takové případné zasažení fakticky menších podnikatelů povinností provést energetický audit z důvodu jejich nadnárodních vazeb, za negativní nepovažuje.[15]

Provedení energetického auditu

Zmiňované audity mohou provést držitelé oprávnění uděleného Ministerstvem průmyslu a obchodu

(dále jen „**Ministerstvo**“) ke zpracování energetického auditu, tedy energetičtí specialisté, jejichž seznam uvádí na svých internetových stránkách Ministerstvo.[16] Druhou možností je vypracování auditu osobou s obdobným oprávněním z jiného členského státu EU.[17] V případě zvolení druhé možnosti vzniká dotyčnému podnikateli povinnost oznámit Ministerstvu provedení energetického auditu odborníkem z jiného členského státu EU a předložit rovněž kopii příslušného oprávnění této osoby.[18]

Příslušné předpisy nestanoví, že by audit nemohl být prováděn interně, pokud jsou dodrženy požadavky uvedené v předchozím odstavci. Výslovně je z důvodů zřejmého konfliktu zájmů vyloučeno pouze provádění energetického auditu osobou, která je (i) statutárním orgánem či členem statutárního orgánu předmětného podnikatele nebo má majetkovou účast v osobě, která je vlastníkem či provozovatelem, mimo jiné, budovy, její části nebo energetického hospodářství, na které zpracovává energetický audit nebo (ii) osobou blízkou osobám uvedeným v bodě (i).[19] Energetický specialista následně odpovídá za objektivní, správné a úplné zpracování energetického auditu.

Co přinese novela

Jedním z cílů připravované novely zákona o hospodaření energií je přesnější definice samotného energetického auditu a jeho předmětu (tedy energetického hospodářství), a také nové vymezení velkých podnikatelů s povinností provést pravidelný audit. Podle veřejně dostupného textu novely schválené vládou v únoru 2019 budou tyto definice následujícího znění:

- Energetickým hospodářstvím (dnes spíše neurčitě definovaným jako soubor technických zařízení a budov sloužících k nakládání s energií) je budova nebo provoz, jestliže lze u nich stanovit spotřebu energie na základě měřitelného vstupu a výstupu; ucelenou částí energetického hospodářství je územně nebo procesně oddělená část energetického hospodářství, kterou je možno na základě měřitelného vstupu a výstupu energie vyčlenit;
- Energetickým auditem se nově nemá rozumět samotná písemná zpráva (jak je tomu podle současného znění zákona o hospodaření energií), ale v souladu se zněním Směrnice o energetické účinnosti systematická kontrola a analýza spotřeby energie za účelem získání dostatečných znalostí o stávajícím nakládání s energií v energetickém hospodářství, která identifikuje a kvantifikuje možnosti nákladově efektivních úspor energie a podává zprávy o zjištěních;
- Vymezení velkého podnikatele, který má povinnost provést energetický audit jednou za 4 roky je navrženo následovně: Podnikatel, který s podnikatelem nebo podnikateli, kteří se podílejí na jeho základním kapitálu nebo hlasovacích právech alespoň 25 %, zaměstnává 250 a více osob nebo vykazuje roční obrát vyšší než 1 300 000 000 Kč **nebo** roční bilanční sumu rozvahy vyšší než 1 100 000 000 Kč. Způsob stanovení počtu zaměstnanců, výše ročního obrátu a roční bilanční sumy rozvahy by měl stanovit prováděcí právní předpis, který bude respektovat základní parametry doporučení Komise.

Charakteristika velkého podnikatele nadále vychází z doporučení Komise, i stanovené částky přibližně odpovídají limitům z tohoto doporučení (tj. 50, resp. 43 milionů eur). Důvodová zpráva k tomu uvádí, že „*kvantifikace parametrů bude i nadále zohledňovat propojené a spojenecké vztahy, ovšem pouze v rámci ČR nikoli na nadnárodní úrovni.*“[20] Další změnou je i užití spojky „nebo“ v druhé části definice. Doporučení Komise však obsahuje spojku „a/nebo“, a to ve vztahu k limitům, které nemají překročit malí a střední podnikatelé. Také sdělení Komise na evropské úrovni říká, že malý nebo střední podnikatel nemusí naplnit obě finanční kritéria, z čehož plyne, že právě velký podnikatel by měl spíše překročit obě hodnoty současně (nikoliv pouze jednu z nich).[21] Nicméně, dle dostupných informací členského státu EU nepřístupují k definici z doporučení Komise zcela

konzistentně. Je tedy možné, že Česká republika se zařadí k těm členským státům, které pro tento účel zavedou mírně odlišnou verzi definice, a není jasné, zda zákonodárce skutečně i tuto změnu zamýšlel.

Nově se navíc upraví otázka, kdy povinnost podnikatelům vzniká, pokud se jejich status změní v průběhu času. Tato povinnost se bude vztahovat na podnikatele, který splňuje podmínky uvedené ve vymezení velkého podnikatele výše za 2 po sobě jdoucí kalendářní roky. Bude také obecně stanoveno, že audit musí být proveden do 1 roku od vzniku povinnosti, a to na základě dat o nakládání s energií za 2 roky předcházející vzniku povinnosti. Další novinkou je stanovení minimální hranice spotřeby energie energetického hospodářství, pod kterou není potřeba ani ze strany velkého podnikatele energetický audit provádět, a to na 200 MWh ročně.

Pro jiné než velké podnikatele by mělo nově platit, že budou povinni zajistit pro jimi užívané energetické hospodářství provedení energetického auditu v případě, že hodnota průměrného ročního nakládání s energií za poslední 2 po sobě jdoucí kalendářní roky je vyšší než 5000 MWh. Nadále bude platit, že zajistit audit nemusí ten, kdo má pro své energetické hospodářství zavedený a akreditovanou osobou certifikovaný systém hospodaření s energií podle harmonizované technické normy upravující systém managementu hospodaření s energií (ČSN EN ISO 50001 - Systém managementu hospodaření s energií), jehož rozsah odpovídá rozsahu energetického auditu.

Energetický audit u jiných než velkých podnikatelů bude mít nově stanovenou platnost, a to 10 let nebo do provedení změny energetického hospodářství, po které došlo za 2 po sobě jdoucí roky ke změně o více než 25 % při nakládání s energií energetického hospodářství ročně oproti stavu z platného energetického auditu. Před uplynutím platnosti energetického auditu posoudí dotčená osoba data o nakládání s energií za 2 roky předcházející ukončení platnosti energetického auditu.

Nově se stanoví, že rozsah energetického auditu zahrnuje veškeré ucelené části energetického hospodářství auditované osoby. Směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby audity byly přiměřené a dostatečně reprezentativní. V této souvislosti lze uvažovat o tom, že by postačovalo do auditů zahrnout určité procento budov, resp. zařízení. Například na Slovensku je prováděcím předpisem stanoveno, že předmět energetického auditu musí celkovou spotřebou energie odpovídat nejméně 90 procentům celkové spotřeby energie objednatele energetického auditu.[22] Novela se zavedením podobného pravidla zatím nepočítá.

Požadavky na způsob provedení auditu by nově neměly být stanoveny v prováděcím právním předpisu, ale budou se řídit principy obsaženými v harmonizované technické normě upravující zásady provádění energetických auditů, požadavky na běžné procesy během energetických auditů a výstupy energetických auditů (ČSN ISO 50002 - Energetické audity - Požadavky s návodem pro použití). Důvodová zpráva logicky argumentuje: „*Energetická hospodářství jsou vždy jedinečná a cíle prováděného energetického auditu se mohou lišit dle zadání vlastníka energetického hospodářství, tudíž z pohledu věcné správnosti nelze nastavit jednotný postup pro identifikaci možností ke zvyšování energetické účinnosti. Jednotlivé nuance nebo varianty jednotlivých fází energetického auditu odpovídající jednotlivým „typům“ energetických hospodářství není možné popsat prováděcím právním předpisem.*“[23]

V oblasti udělování oprávnění energetickým specialistům také dojde ke zpřesnění. Podle aktuálního znění zákona o hospodaření energií je možné udělit oprávnění pouze fyzickým osobám, přičemž po novele by oprávnění mohla získat i právnická osoba, u níž bude odbornou způsobilost zajišťovat oprávněná fyzická osoba.

Závěr

V oblasti energetických auditů může novela přinést vyjasnění některých problematických pojmů obsažených v zákoně o hospodaření energií. Také zřejmě blíže vymezí, které podnikatele lze klasifikovat jako velké, tedy podléhající povinnosti periodického auditu.

To, zda velcí podnikatelé povinnosti stanovené zákonem o hospodaření energií dodržují, může vyplynout pouze z případných kontrol dozorujícího orgánu, a sice Státní energetické inspekce.[24] Podle již starších informací zveřejněných Ministerstvem se zavedení registrační a ohlašovací povinnosti nezamýšlí.[25] Podnikatelé nejsou povinni předkládat zprávy o energetickém auditu automaticky, ale pouze na vyžádání Státní energetické inspekce nebo Ministerstva.[26]

Závěrem nutno dodat, že návrh novely ještě může být předmětem dalších změn a proto bude potřeba jej nadále sledovat. Aktuálně byl návrh novely zaevidován v Poslanecké sněmovně pod číslem sněmovního tisku 413 a je zařazen na pořad schůze počínající dne 5. března 2019.[27] V souvislosti s připravovanou novelou zákona o hospodaření energií si novelizaci vyžádají také související prováděcí právní předpisy, zejména vyhláška č. [118/2013](#) Sb., o energetických specialitech a vyhláška č. [480/2012](#) Sb., o energetickém auditu a energetickém posudku.

Podle dostupných informací je navrhováno projednávání návrhu novely tak, aby sněmovna mohla vyslovit souhlas již v prvním čtení, a účinnost novely má nastat již po uplynutí standardní legisvakanční lhůty 15 dnů, s výjimkou několika ustanovení s pozdější účinností. Pokud bude novela schválena, lze tak očekávat, že upravená pravidla se uplatní na energetické audity již v průběhu roku 2019.

JUDr. Barbora Kreysová,
advokátka

[Baker & McKenzie s.r.o., advokátní kancelář](#)

Klimentská 1216/46
110 02 Praha 1

Tel.: +420 236 045 001
e-mail: office.prague@bakermckenzie.com

[1] Viz. čl. 12 odst. 1 Směrnice o energetických službách.

[2] Pojem podnikatel (nikoliv podnik) je v tomto článku užíván také jako překlad anglického pojmu enterprise, a to z důvodu respektování terminologie zákona o hospodaření energií.

[3] Viz čl. 8 odst. 4 Směrnice o energetické účinnosti: Členské státy zajistí, aby podniky, které nejsou malými a středními podniky, musely absolvovat energetický audit provedený nezávisle a nákladově efektivním způsobem kvalifikovanými nebo akreditovanými odborníky nebo provedený a kontrolovaný nezávislými orgány v souladu s vnitrostátními právními předpisy do 5. prosince 2015 a alespoň každé čtyři roky od data předchozího energetického auditu.

[4] Viz. čl. 2 odst. 25 Směrnice o energetické účinnosti.

[5] Viz. § 9 odst. 2 zákona o hospodaření energií. Směrnice o energetické účinnosti pro tuto výjimku dává prostor ve svém čl. 8 odst. 6. Stanoví, že takový audit v rámci certifikovaného systému musí odpovídat minimálním požadavkům podle přílohy VI Směrnice o energetické účinnosti.

[6] Směrnice o energetické účinnosti v čl. 8 odst. 4 hovoří o podnicích, které nejsou malými a středními podniky. Pro účely tohoto článku volím pro zjednodušení označení tzv. velký podnikatel, ačkoliv Směrnice o energetické účinnosti přímo s tímto pojmem ve svém textu nepracuje (objevuje se pouze v odst. 24 preambule).

- [7] Viz. definice malých a středních podniků v čl. 2 odst. 26 Směrnice o energetické účinnosti, který na uvedené doporučení Komise odkazuje, stejně tak jako odkaz v poznámce pod čarou u § 5 odst. 4 písm. k) zákona o hospodaření energií.
- [8] Další informace ohledně výpočtu jsou uvedeny v doporučení Komise k dispozici >>> [zde](#) [cit. 20.2.2019]; aplikační výklad k tomuto doporučení uvádí také Ministerstvo k dispozici >>> [zde](#).
- [9] Viz. pracovní dokument Commission Guidance note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency: Article 8: Energy audits and energy management systems, bod 19. k dispozici >>> [zde](#) [cit. 20.2.2019]. Dokument patří ke sdělení Komise k dispozici >>> [zde](#).
- [10] Viz. čl. 3 hlavy I Přílohy Doporučení Komise 2003/361/ES o definici mikropodniků, malých a středních podnikatelů.
- [11] Viz. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Provádění směrnice o energetické účinnosti - pokyny Komise: Pokyny k článku 8, bod 3.4. K dispozici >>> [zde](#) [cit. 20.2.2019].
- [12] Ust. § 2 vyhlášky č. [480/2012](#) Sb., o energetickém auditu a energetickém posudku stanoví určité limity, ale ty se vztahují pouze na osoby podle § 9 odst. 1 zákona o hospodaření energií (na jiné osoby než velké podnikatele): Hodnota celkové spotřeby energie, od níž vzniká podle § 9 odst. 1 zákona fyzickým a právnickým osobám povinnost zpracovávat pro své budovy nebo energetická hospodářství energetický audit, se stanoví ve výši 35 000 GJ (9 722 MWh) za rok jako součet za všechny budovy a energetická hospodářství příslušné osoby a týká se pouze jednotlivých budov nebo jednotlivých energetických hospodářství, které mají spotřebu energie vyšší než 700 GJ (194 MWh) za rok.
- [13] Důvodová zpráva k novele, obecná část, písm. B).
- [14] Důvodová zpráva k novele, obecná část, písm. G).
- [15] Viz. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Provádění směrnice o energetické účinnosti - pokyny Komise: Pokyny k článku 8, bod 3.4. K dispozici >>> [zde](#). „Neměla by se v tom však spatřovat nadměrná zátěž nebo nepřiměřený požadavek jednak proto, že tyto podniky mohou uplatnit systémy pro hospodaření s energií, takže budou od povinnosti auditu osvobozeny, nebo mohou mít ujednání, v jejichž rámci může být pobočce pro účely auditu poskytnuta pomoc, například vlastními odborníky z mateřské společnosti; a na druhé straně proto, že takový energetický audit bude mít pravděpodobně omezenější rozsah a nižší náklady.“ [cit. 20.2.2019].
- [16] Seznam k dispozici >>> [zde](#). [cit. 20.2.2019].
- [17] Viz. § 9 odst. 3 písm. a), bod 2 zákona o hospodaření energií.
- [18] Viz. § 9 odst. 4 písm. c) zákona o hospodaření energií.
- [19] Viz. § 10 odst. 6 písm. g) zákona o hospodaření energií.
- [20] Důvodová zpráva k novele, zvláštní část, k bodu 72.
- [21] Viz. pracovní dokument Commission Guidance note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency: Article 8: Energy audits and energy management systems, bod 22. K dispozici >>> [zde](#). [cit. 20.2.2019].
- [22] Viz. § 2 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. [179/2015](#) Z.z., o energetickom audite.
- [23] Důvodová zpráva k novele, zvláštní část, k bodu 72.
- [24] Viz. § 13a odst. 1 zákona o hospodaření energií.
- [25] Viz. starší odpověď na dotaz podle zákona o svobodném přístupu k informacím, zveřejněná na stránkách Ministerstva. K dispozici >>> [zde](#). [cit. 20.2.2019].
- [26] Viz. § 9 odst. 4 písm. a) zákona o hospodaření energií.
- [27] Stav projednávání k dispozici >>> [zde](#). [cit. 20.2.2019].

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)
- [DEAL MONITOR](#)